

het
lelijke
eendje

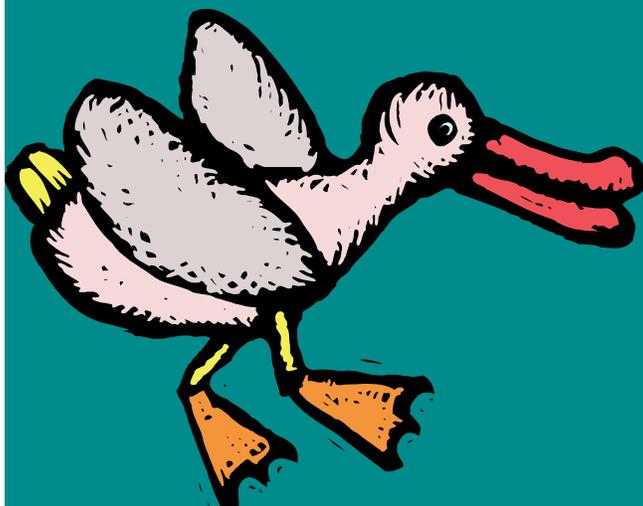
Figurentheater propop

014/423322 www.propop.be

Figurentheater PROPOP

'Het lelijke eendje'

Lesmap bij de voorstelling

Figurentheater Propop vzw en De Poppenzaal
Steenweg op Oosthoven 114 - 2300 Turnhout - België
Tel : 014.423322 - Fax : 014.424355 - Email : info@propop.be
Website met alle info: WWW.PROPOP.BE

Toelichting bij de indeling van de activiteiten

U kunt zelf kiezen of u het theaterstuk als thema neemt om in de klas rond te werken. Dit is een aanbod, zeker geen verplichting. Vooral de nabeschouwingsactiviteiten spreken de kleuters aan omdat het theater een intense beleving is voor de kleuters. De nabeschouwingsactiviteiten kunnen de kleuters niet alleen helpen om eigen indrukken rond het theater een plaatsje te geven (expressie). Ze krijgen de kans om verder te verkennen wat er achter het theaterstuk zit, niet enkel de waarde maar ook eigen belevingen.

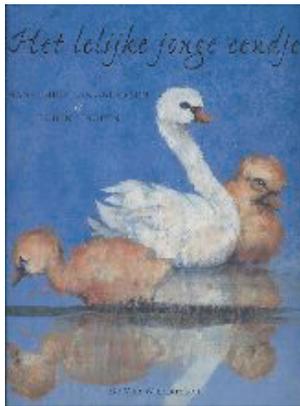
De voorbeschouwingsactiviteiten zijn interessant omdat de kleuters dan als het ware voorbereid zijn op het theaterstuk. Dit biedt verschillende mogelijkheden: kleuters kunnen het theaterstuk beter begrijpen, het kan te sterke spanningen wegnemen, ze gaan meer betrokken kijken omdat ze dingen (her)kennen.

De indeling tussen voor- en nabeschouwing is er om het gevaar te voorkomen dat de kleuters voor het theaterstuk al teveel weten. Dit kan onaangename gevolgen hebben voor de kleuters zelf maar ook voor de spelers. Als de kleuters het verhaal al helemaal kennen, kan het de spontaniteit wegnemen. Het mooie aan theater is net vaak het verrassende, de spanning, het magische waar kleuters zo spontaan op reageren. Te veel weten kan deze spontaniteit en verwondering afremmen of zelfs wegnemen. Dit neemt niet enkel een deel van de interactie tussen de spelers en de kleuters weg. Er verdwijnt een stukje magie! In het ergste geval kan het theaterstuk voor de kleuters zelfs saai worden.

Zoals u ziet, zijn de activiteiten onderverdeeld per leeftijdscategorie. Dit is echter slechts een richtlijn. Iedere kleuter en iedere klas heeft immers zijn eigen karakter. Als klasleerkracht kent u uw kleuters het beste en kan u het best oordelen over de activiteiten die u kleuters aanspreken en die al dan niet haalbaar zijn. In de meeste activiteiten is het mogelijk om variaties en gradaties aan te brengen waardoor de activiteiten beter afgestemd zijn op uw klasgroep.

Ik wens u en uw kleuters veel speel- en leerplezier met de activiteiten.

Prentenboeken die bruikbaar zijn in de klas

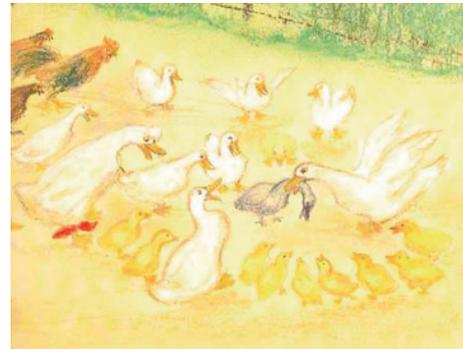
Hans Cristiaan Andersen
Robert Ingpen (ill.)
Het lelijke jonge eendje

Dit prentenboek met mooie, grote prenten is prachtig geïllustreerd door de Australiër Ingpen. Hij is een bekende kunstenaar die al meer dan honderd geïllustreerde boeken heeft verzorgd. Jammer genoeg is hij in België niet zo bekend. Dit prentenboek geeft het oude sprookje heel mooi weer waardoor de kleuters zich optimaal kunnen inleven.

Hans Christian Andersen
Het lelijke jonge eendje
Geïllustreerd en naverteld
door Marjan van Zeijl

Gebonden, 24 pagina's
Prentenboek vanaf 4 jaar
Verschenen: oktober 2006
Formaat: 297 x 215 x 10 mm
Uitgeverij Christofoor

Het lelijke jonge eendje heeft het niet gemakkelijk. De andere eenden bijten hem, de kippen pikken naar hem en het meisje dat de dieren voert, geeft hem vaak een schop. Teleurgesteld en verdrietig trekt het eendje zich terug in de eenzaamheid van het moeras. Maar na de lange, barre winter blijkt in het voorjaar dat uit het lelijke jonge eendje een prachtige witte zwaan is gegroeid. In de illustraties komt de sfeer van het verhaal bijzonder goed tot zijn recht.

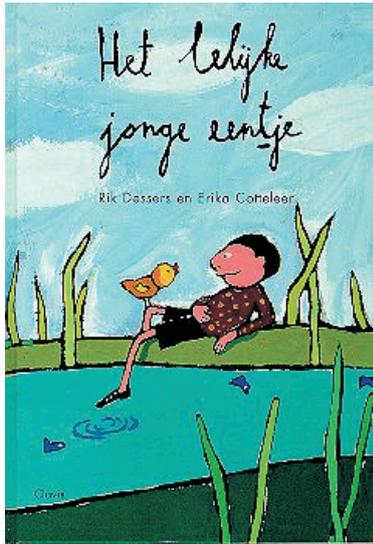

Kom toch, Kol!
Tekst: Luc Depondt
Illustraties: Nynke Talsma

Dit alternatief boek is gebaseerd op het verhaal van het lelijke jonge eendje. Luc Dupondt: “Het is eigenlijk wat ‘per toeval’ dat ik aan het schrijven ben geraakt. Ik had een kleuterjuf beloofd een verhaal te vertellen. Ik wou eerst ‘Het lelijke, kleine eendje’ voorlezen. Maar ... ik voelde me niet goed bij dat verhaal. Dat eendje moet wachten tot het ‘volwassen’ is, voor het iets knaps, een zwaan’ wordt. Ik vond dat weinig bemoedigend. Kol daarentegen ontmoet een zwaan. Die hem helpt een beetje meer te durven.”

Mijn mening: “In het verhaal wordt het lelijke eendje inderdaad pas mooi als het volwassen is. Daarom vind ik dat je bij het vertellen van het oorspronkelijke sprookje de nadruk moet

leggen op de zoektocht naar zichzelf en niet op het wachten om volwassen te worden. Het eendje is op zoek naar zichzelf. ‘Wie ben ik?’ is de centrale vraag in het verhaal. Deze zoektocht symboliseert de levensvraag die veel mensen zich wel eens stellen. Het eendje gaat op zoek naar zichzelf en leert in deze zoektocht niet alleen zichzelf beter kennen. Ook zijn zelfbeeld wordt positiever en hij krijgt meer zelfvertrouwen. Het verhaal met zeer dankbare symbooltaal spreekt onzekere kleuters, kleuters met een laag zelfbeeld en kleuters met weinig zelfvertrouwen erg aan.”

Het lelijke jonge eentje
Rik Dessers
Illustraties: Erika Cotteleer

Erika Cotteleer is een jong talent met een directe stijl die opvalt door het gedurfde kleurenpalet.

Type: Hardback
Uitgever: Clavis
Publicatie jaar: 1997
Taal: Ned
Opbouw: 28 p. , 30 cm
ISBN: 9789068224788

Voorbeschouwing 'Het lelijke jonge eendje' voor 4jarige kleuters

Betekenis van het theater voor deze leeftijd

- Spanning:
 - jagers
 - alleen zijn
- Anders zijn
 - Er niet/wel bij horen
- Broer/ zus/ mama
- Zwemmen
- Eenden
- Het visuele (decor)

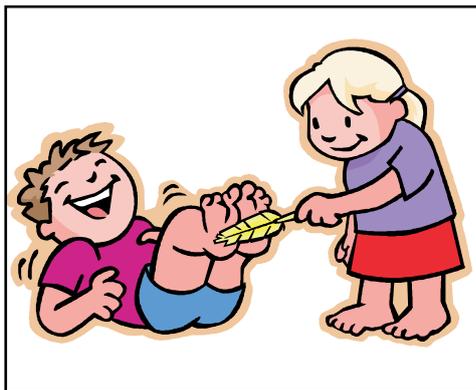
Als volgende activiteiten in de klas kunnen plaatsvinden vóór het theaterstuk, gaan deze ervoor zorgen dat:

- De kleuters de voorstelling beter begrijpen:
 - de verhaallijn
 - gevoelens die aan bod komen
 - personages die in het stuk voorkomen
 - het vatten van aspecten uit de fysische wereld (van ei tot eend of zwaan, broeden, het nest...)
 - het decor
- De kleuters verdiepend gaan kijken naar de voorstelling vanuit wat ze weten of herkennen

1. Veren verzamelen

→ Gesprek en spelletjes

Verzamel veren van eenden en andere watervogels. Laat de kinderen met vergrootglazen de veren van dichtbij bekijken. Hang foto's van verschillende vogels en de kring en laat de kleuters de veren sorteren. Zo stimuleer je hen om gelijkenissen en verschillen te zoeken. Praat met de kleuters over het uitzicht, de textuur, de geur... Speel spelletjes met de veren zodat de kleuters vertrouwd geraken met dit natuurmateriaal. Door ermee te experimenteren op verschillende manieren, gaan kleuters zelf dingen ontdekken.

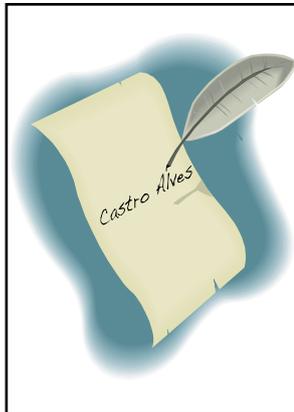
→ Knutselen

Het fijnste is natuurlijk om de kleuters de veren eerst te laten verven of te werken met gekleurde veren. Maar dit is geen vereiste. Leg eerst enkel de veren in de beeldende hoek. Voeg daarna elke dag een nieuw hulpmateriaal in: stokjes, touw, lijm, stof, speeldeeg... De kleuters kunnen vrij aan de slag met de natuurmaterialen waardoor ze de textuur, de verschillen en de mogelijkheden van de verschillende veren beter leren kennen.

→ Verven en tekenen

De kleuters gaan al snel ontdekken dat de veren in de beeldende hoek veel meer mogelijkheden hebben dan enkel dingen knutselen. Bied bij de veren goed vloeibare verf aan en hang prenten op van mensen die schrijven of verven met veren. Je kunt hierbij oud papier aanbieden. Ook plasticine stimuleert om de veer te gebruiken om afdrukken en sporen te maken. De kleuters kunnen zowel de pen als de veer zelf gebruiken. Geef hen de kans om hiermee te experimenteren.

2. Prentenboek voorlezen

Het voorlezen van het verhaal van 'het lelijke eendje' zorgt ervoor dat de kleuters de verhaallijn al kunnen opnemen en voor een deel kunnen verwerken. Zo kennen ze de personages al en is het verhaal niet meer te moeilijk. Op deze manier kunnen ze geconcentreerder en verdiepend naar het theaterstuk kijken omdat ze dingen herkennen en begrijpen. Dit werkt bevrijdend voor deze jonge kleuters omdat het theater op zich al een heel avontuur is. Daardoor kan het verhaal verloren gaan. Daarom is het in dit geval wel goed dat de kleuters het verhaal goed kunnen volgen.

3. Het vogelnest

→ Waarneming

Zoek een echt vogelnest en toon het aan de kleuters. Laat de kleuters voelen, kijken, ruiken en ervaringen aan elkaar vertellen. Welke materialen zijn er gebruikt in het nest? Zouden we dat zelf ook kunnen maken? Zorg ook voor boeken en prenten waarop de kleuters verschillende soorten nesten kunnen terugvinden.

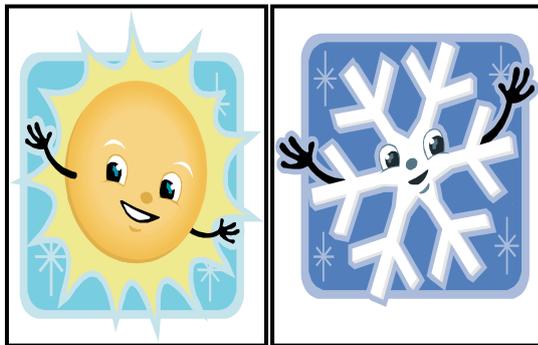
→ **Knutselen met natuurmaterialen: nest maken**

De eend maakt een nest van riet, gras en bladeren. Ze plukt dons uit haar eigen borst. Dat legt ze in het nest voor de warmte. De eend legt verschillende eieren. Daar gaat ze op zitten om te broeden. De eieren moeten warm blijven. De eend gaat maar één keer per dag van het nest. Om te eten, drinken, te plassen en kaka te doen. Dan legt ze dons op de eieren. Zo blijven ze warm en kan niemand ze zien!

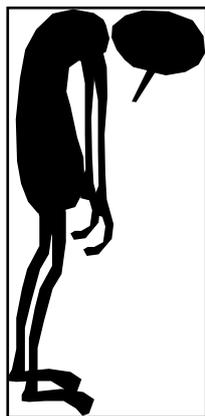

4. Seizoenstafels van winter en zomer

Voorzie in de klas één zomertafel en één wintertafel. Op elke tafel komt een schoendoos voor de natuurmaterialen, een kapstok voor de kledij en een prikbord voor prenten en foto's. De kleuters kunnen van thuis dingen meebrengen. In de klas voorzie je reisboeken, groene tijdschriften, modeboeken, reclamebladen... De kleuters kunnen alles per seizoen indelen waardoor ze beter het onderscheid kunnen maken en de seizoenen beter kunnen bevatten.

5. Activiteiten rond het gevoel 'droevig'

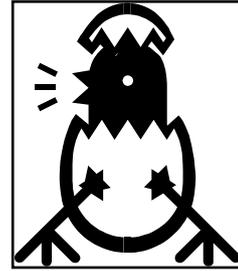

Hier kan je de 'doos van gevoelens' gebruiken. Je neemt een grote prent van iemand die droevig is en vraagt de kleuters om te vertellen over deze prent. Zij mogen speculeren over waarom deze persoon zich zo voelt. Dan vraag je of zij ook al eens droevig/ verdrietig geweest zijn en waarom. Je helpt de kleuters met waargebeurde situaties uit de klas die voor hen herkenbaar zijn. Door erover te praten zullen kleuters de situaties en het gevoel herkennen. Je neemt er een grote spiegel bij. De kleuters doen nu zowel lichaamshouding als mimiek van iemand die droevig is. Ze kijken en verbeteren elkaar. Je laat de grote spiegel in de klas en hangt de prent hierbij op. Je voorziet tijdschriften waarin de kleuters droevige mensen kunnen uitknippen en bij het prikbord aan de spiegel hangen. Je staat elke dag stil bij de prenten die op het prikbord hangen en bespreekt de situaties waarin deze mensen zitten. Op deze manier krijgen de kleuters een repertorium van het gevoel droevig en de situaties die erbij kunnen horen. Het is ideaal als het gevoel droevig doorheen dit proces gekoppeld kan worden aan situaties zoals eenzaamheid of uitgesloten worden. Hier moet je dan dieper op in gaan omdat dit in het theaterstuk terugkomt.

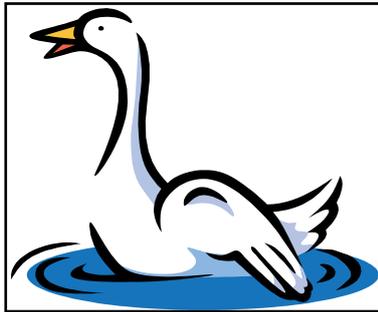

6. Kijkboeken en prenten in de klas

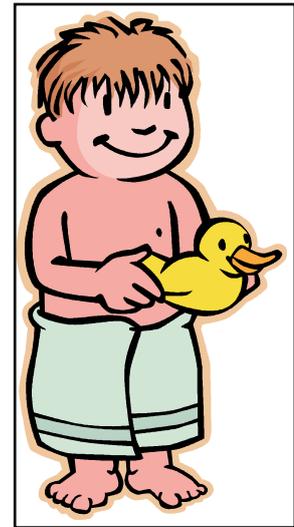
Leg in de boekenhoek verschillende natuurboeken waarin de kleuters eenden, eieren en nesten kunnen bestuderen en vergelijken. Heel interessant zijn boeken waarin de kleuters het uitkomen van een ei zien of de groei van een eendenjong tot volwassen eend en van zwanenjong tot volwassen zwaan. Zo kunnen de kleuters zowel de jongen als de volwassen dieren leren kennen en vergelijken. Hang in de boekenhoek of godsdiensthoek zeker prenten op van een zwaan met zijn jongen en een eend met zijn jongen. Zo gaan ze in het theaterstuk dingen beter begrijpen en herkennen.

7. Uitstap naar een rivier/ kanaal:

Je zoekt samen met de kleuters eenden en/of zwanen. Ga zelf op voorhand eens een kijkje nemen waar de kans op succes het grootst is. De kleuters moeten via opdrachtkaartjes zelf verschillende dingen ontdekken; bijvoorbeeld het verschil tussen vrouwtjes- en mannetjeseenden/zwanen. Zorg ervoor dat deze activiteit niet verloren gaat in enkel het voederen van brood maar zorg dat de kleuters gericht kijken, zoeken en ontdekken door middel van foto's, zoekopdrachten en spelletjes. Laat de kleuters bijvoorbeeld een plastic eend op het water laten tussen de echte eenden/zwanen en kijk hoe de eenden hierop reageren. Of hou een race tussen een zwaan en een papieren bootje. Zo hou je het speels maar zorg je er toch voor dat de kleuters de eenden observeren. Laat de kleuters veren zoeken en vertellen van welke eend ze denken dat deze komen. Hier zorg je weer voor een speelse observatieopdracht. Je kunt ook de kleuters de bewegingen en geluiden van zwanen en/of eenden laten nadoen. Je laat de kleuters zoeken welke eend/ zwaan zij de mooiste vinden. Deze mogen ze dan tekenen. Laat ze ook vertellen waarom ze net dit dier het mooist vinden. In ballonnen die je aan de bomen hangt, verstop je allerlei 'eendenweetjes'. Zo leren de kleuters op een leuke manier van alles bij over de dieren. Onthoud dat teveel brood niet goed is voor eenden. Daarvan zwelt hun maag op. Zorg er ook voor dat de dieren niet te hard schrikken en vergeet je materiaal niet terug op te ruimen.

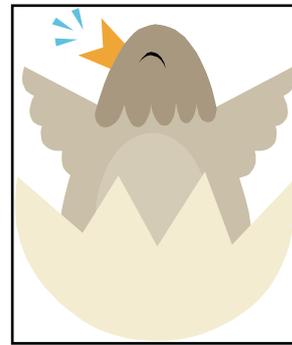

Nabeschouwing ‘Het lelijke jonge eendje’ voor 4jarige kleuters

Als volgende activiteiten in de klas kunnen plaatsvinden na het theaterstuk, gaan deze ervoor zorgen dat:

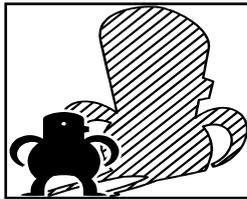
De kleuters de voorstelling beter begrijpen/ zich kunnen verdiepen in de voorstelling

- de verhaallijn met de beeldtaal
 - Eenzaamheid/ uitgesloten worden
 - De zoektocht naar zichzelf
 - Zelfbeeld/ zelfvertrouwen
 - Iedereen is anders (ICO)
- gevoelens die aan bod kwamen kunnen herkennen bij zichzelf
- het vatten van aspecten uit de fysische wereld (van ei tot eend of zwaan, broeden, het nest...)
- het decor met het magische van de bewegende poppen

Alle voorbeschouwingactiviteiten zijn ook dankbaar om na de voorstelling te gebruiken in de klas.

1. Schimmenspel

Zorg voor een schimmenspel in de klas waar de kleuters het verhaal kunnen naspelen. Je voorziet een donkere ruimte, een wit doek, een sterke lamp en de belangrijkste figuren uit het theaterstuk. Door ermee bezig te zijn gaan ze het theaterstuk een plaatsje kunnen geven. Door er veel mee bezig te zijn gaan ze verdiepend tewerk. Op deze manier gaan ze het stuk beter kunnen verwerken.

2. Dramatiserend vertellen met kleuters

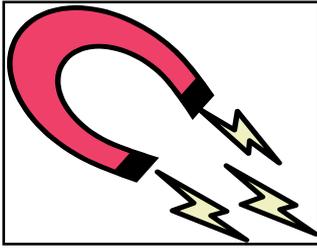
Je zorgt voor decormaterialen, verkleedkledij en klassieke muziek. Samen met de kleuters maak je het decor. Je verdeelt de rollen en begeleidt de kleuters in het naspelen van het theaterstuk.

- iemand is eendje
- iemand is mama eend
- broertjes en zusjes
- ganzen en hond
- dieren boerderij
- kip en kat
- zwanen

Kleuters kunnen gevoelens en eigen interpretaties kwijt in het naspelen. De kleuters kunnen zich hier laten gaan omdat niets taboe is als ze in hun rol zitten. Je kan eventueel de maskers gebruiken die je met veren knutselde.

3. Ontdektafel 'magisch' voortbewegen van figuren

Voor de vierjarige kleuters is het figurentheater magisch. Om hen de mogelijkheid te geven om hierover meer inzicht te verwerven, kan je in de klas een ontdektafel opstellen waar je magneten, doorzichtige en niet doorzichtige touwtjes, een draaischijf en enkele knuffels en poppen uit de klas legt. Zo kunnen de kleuters experimenteren met de mogelijkheden van deze 'magische' materialen.

4. Voorleescassette

Omdat kleuters zo houden van herhaling, bied je in de klas een voorleescassette aan met het sprookje van het lelijke eendje op. Je kunt hier best prenten bij voorzien zodat de kleuters het verhaal ook visueel kunnen volgen. Het herbeluisteren en herbeleven van de voorstelling kan voor kleuters erg bevrijdend werken. Ze gaan het verhaal beter kunnen begrijpen én beter kunnen verwerken.

5. Verteltafel

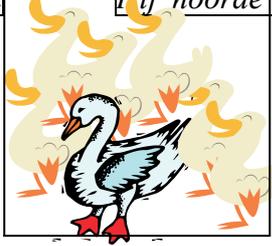
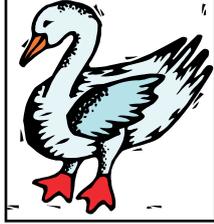
Graaf in de zand- of watertafel een kuil. Leg daar een stuk plastic in en strooi over de rand van het plastic wat zand. Vul de 'vijver' met water. Steek aan de kanten van de vijver takken die als bomen en struiken dienen. Laat van plasticineklei eenden en zwanen kleien en zet deze in de vijver. Tussen de struiken kunnen de kinderen nesten maken. Dit mooie decor kan dienen als verteltafel waar het verhaal eindeloos nagespeeld wordt.

6. Vogeleten

Na het theaterstuk haal je de seizoenentafels erbij. Je praat met de kleuters over wat er voor de dieren te eten en te drinken valt in de winter en in de zomer. Teken dit er per seizoen bij. Laat de kleuters nu een conclusie trekken. Stel voor om samen de vogels de koude winter door te helpen. Laat de kleuters met naald en draad pinda's aan een touw rijgen en hang het op in een boom bij de school. Zo hebben de vogels een snoer om van te snoepen. Je kan ook een flesje voor de dorst maken.

7. Versje aanleren via visueel-auditieve integratie

Eend zat in een ei	Hij hoorde nergens bij	Toen is hij weg gegaan	En werd een
			
mooie zwaan			

8. Prentencollage

Uit verschillende tijdschriften laat je de kleuters allerlei vogels knippen. Ze plakken deze op een blad en kunnen de vogels dan vergelijken.

9. Eieren uitbroeden

Als je de juiste materialen op de kop kan tikken, is het erg leerzaam om eieren uit te broeden in de klas. De kleuters kunnen dit wonderlijke verschijnsel met eigen ogen volgen.

10. Bewegingsverhaal

Je vertelt het verhaal in de bewegingszaal. De kleuters worden het lelijke eendje. Ze zitten in een ei, breken langzaam uit, rekken zich uit, zwemmen heel sierlijk, gaan lopen, kruipen weg, vliegen... De kleuters moeten zich inleven en kunnen eigen belevingen kwijt.

11. Teken op klassieke muziek

In het theaterstuk komt heeft wat betekenisvolle muziek aan bod. Geef de kleuters als je van de voorstelling terug komt de kans om met verf of wasco's te kladden terwijl ze klassieke muziek beluisteren. Hier kunnen ze heel wat bewuste en onbewuste indrukken in kwijt. Nadien mogen ze vertellen als ze dat willen.

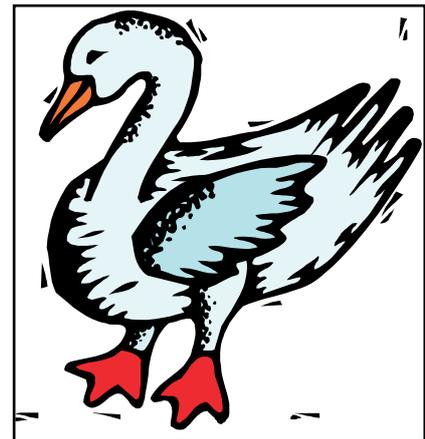
Voorbeschouwing 'Het lelijke jonge eendje' voor 5jarige kleuters

Betekenis van het theater voor deze leeftijd

- Emotie:
 - Pesten
 - Eenzaamheid
- Broer/ zus/ mama
- Anders zijn
 - Lelijk/ mooi
 - Geliefd/ uitgesloten
 - Wie ben ik? Wat doe ik graag?
- Fysische wereld:
 - Fabriek
 - Ei→broeden→ vogel
 - Seizoenen/ het weer
 - Zwemmen
 - Touwtjes, magneten, draaischijf
- Inleving in personages (emotioneel)
- Het visuele: decor

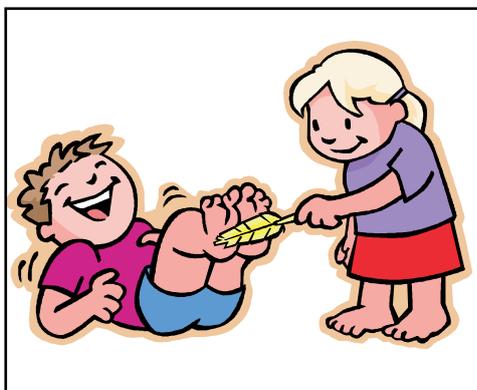
Als volgende activiteiten in de klas kunnen plaatsvinden vóór het theaterstuk, gaan deze ervoor zorgen dat:

- De kleuters de voorstelling beter begrijpen:
 - de verhaallijn
 - gevoelens die aan bod komen
 - het vatten van aspecten uit de fysische wereld (van ei tot eend of zwaan, broeden, het nest...)
 - het decor
 - personages die in het stuk voorkomen
- De kleuters verdiepend gaan kijken naar de voorstelling vanuit wat ze weten of herkennen

1. Veren verzamelen

→ Ontdektafel

Verzamel veren van eenden en andere watervogels. Laat de kinderen met vergrootglazen de veren van dichtbij bekijken. Druppel met een rietje voorzichtig water op een veer. Wat gebeurt er met de druppel? Houd de veer schuin en kijk wat de druppel doet. Een eend heeft een laag dons. Dat dons houdt hem warm. Zijn veren zijn vet. Dat vet houdt hem droog. Een eend poetst de hele dag zijn veren. Bij zijn staart zit een vetklier. Hij pakt het vet met zijn snavel. En smeert het over zijn veren. Zo komt er nooit water op zijn huid. Dat mag ook niet. Als er water op zijn huid komt, wordt hij te zwaar. Dan zinkt hij.

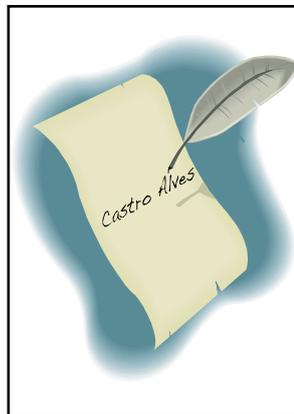
→ Knutselen

Het fijnste is natuurlijk om de kleuters de veren eerst te laten verven of te werken met gekleurde veren. Maar dit is geen vereiste. Leg de veren in de beeldende hoek. De kleuters kunnen vrij aan de slag met de natuurmaterialen waardoor ze de textuur, de verschillen en de mogelijkheden van de verschillende veren beter leren kennen.

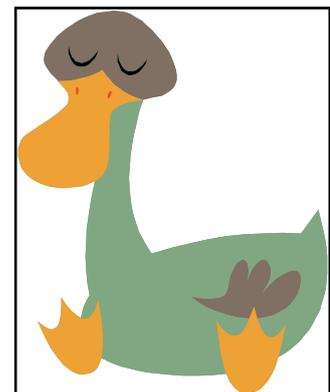
→ Verven en tekenen

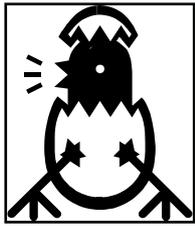
De kleuters gaan al snel ontdekken dat de veren in de beeldende hoek veel meer mogelijkheden hebben dan enkel dingen knutselen. Bied bij de veren goed vloeibare verf aan en hang prenten op van mensen die schrijven of verven met veren. Je kunt hierbij oud papier aanbieden. Ook plasticine stimuleert om de veer te gebruiken om afdrukken en sporen te maken. De kleuters kunnen zowel de pen als de veer zelf gebruiken. Geef hen de kans om hiermee te experimenteren.

2. Het echte sprookje voorlezen als vervolgverhaal

Bij de oudste kleuters kan je elke dag een stukje van het oorspronkelijke sprookje voorlezen. Doe dit zonder prenten om de fantasie van de kleuters te stimuleren. Laat de kleuters eerst tot rust komen. Het is een aanrader om hen in een sfeervolle klas enkele lichtjes of kaarsjes aan te laten steken, de gordijnen te sluiten en op de mat te gaan liggen. Zorg ervoor dat de kleuters niet te dicht bij elkaar liggen, dit kan irritaties en onrust opwekken. Je kunt eventueel voor enkele dekentjes en kussens zorgen om het gezelliger te maken. Laat de kleuters de ogen sluiten en lees elke dag een stukje van het sprookje voor. De kleuters zullen de verhaallijn opnemen en het sprookje in eigen fantasie levendig maken.

3. Kijkboeken en prenten in de klas

Leg in de boekenhoek verschillende natuurboeken waarin de kleuters eenden, eieren en nesten kunnen bestuderen en vergelijken. Heel interessant zijn boeken waarin de kleuters het uitkomen van een ei zien of de groei van een eendenjong tot volwassen eend en van zwanenjong tot volwassen zwaan. Zo kunnen de kleuters zowel de jongen als de volwassen dieren leren kennen en vergelijken. Hang in de boekenhoek of godsdiensthoek zeker prenten op van een zwaan met zijn jongen en een eend met zijn jongen. Zo gaan ze in het theaterstuk dingen beter begrijpen en herkennen.

4. Kringgesprek:

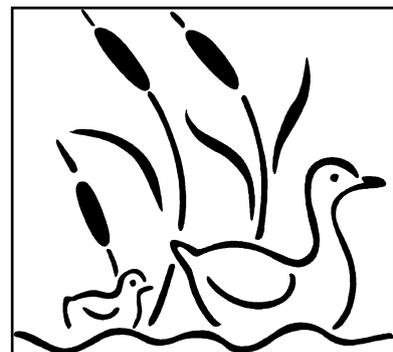
Zorg voor 5 verschillende kleuren plakkertjes. Doe dan het ICO-plakkertjesspel: Stel vragen die de hobby's/ het leven van jouw groep kleuters typeren.

- Wie heeft er een broer? → iedereen die een broer heeft krijgt een geel plakkertje
- Wie heeft er een zus? → iedereen die een zus heeft krijgt een rood plakkertje
- Wie doet er voetbal? → iedereen die voetbalt, krijgt een blauw plakkertje
- Wie eet er in de school? → iedereen die op school blijft eten, krijgt een groene plakker
- Wie heeft er bruin haar? → iedereen met bruine haren krijgt een wit plakkertje

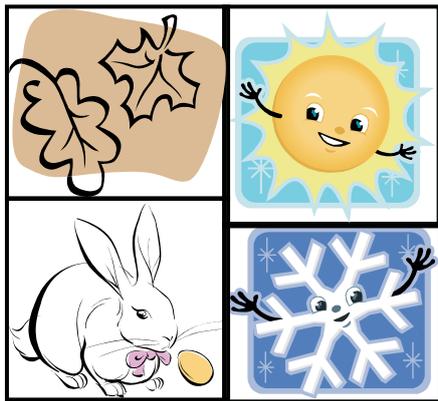
Maak prenten waar duidelijk wordt weergegeven waarvoor de kleuren staan; een blauwe voetbal, een groene brooddoos...

De kleuters zien nu dat iedereen wel een plakker heeft maar dat dit verschilt. Je hebt net niet de verschillen maar enkele gelijkenissen tussen de kleuters zichtbaar gemaakt. Geef de kleuters tijd om bij elkaar te kijken en te vergelijken. Ze herkennen dingen bij elkaar en zien dat iedereen anders is.

Na dit spel, start je een kringgesprek over hobby's en de thuissituatie van de kleuters. In dit kringgesprek moet 'de zoektocht naar zichzelf' centraal staan. De vragen 'Wie ben ik en wat doe ik graag' zijn hier bruikbaar. Stel geen rechtstreekse vragen aan bepaalde kleuters maar laat ze zelf reageren. Hier kan je dingen te weten komen over hun zelfbeeld. Het is interessant voor de kleuters om dingen over elkaar te vertellen. Zo ontdekken de kleuters hoe anderen hen zien en kan hun zelfbeeld eventueel bijgeschaafd worden. Benadruk dat je soms nog moet ontdekken wat je graag doet en waar je bij hoort. Zo valt er een stukje stress weg voor de kleuters. Voer het kringgesprek nog eens na het theaterstuk. Benadruk dan zeker dat het lelijke eendje op zoek was naar zichzelf en dat hij na lang zoeken pas gevonden had wat hij wou, wie hij was en waar hij thuis hoorde. Juist dit is de grote troef van het sprookje net omdat het zo herkenbaar is, en niet enkel voor kleuters. Iedereen is immers op zoek naar zichzelf. Daarom is het goed om dit al duidelijk te maken aan jonge kinderen dat er niks mis is met de zoektocht op zich. Het is goed dat kleuters al beseffen dat volwassen worden niet vanzelf gaat maar dat ze een hele weg moeten afleggen. Je gaat niet altijd weten wie je bent, waar je hoort en wat je wil maar daar is niets mis mee!

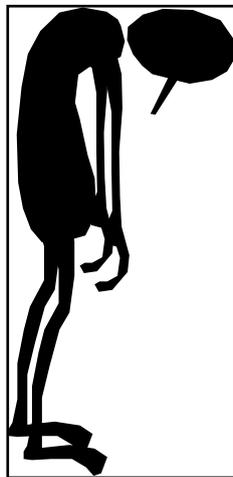

5. Vier Seizoenstafels

Voorzie in de klas één lentetafel, één zomertafel, één herfsttafel en één wintertafel. Op elke tafel komt een schoendoos voor de natuurmateriaal, een kapstok voor de kledij en een prikbord voor prenten en foto's. De kleuters kunnen van thuis dingen meebrengen. In de klas voorzie je reisboeken, groene tijdschriften, modeboeken, reclamebladen... De kleuters kunnen alles per seizoen indelen waardoor ze beter het onderscheid kunnen maken en de seizoenen beter kunnen bevatten.

6. Activiteiten rond het gevoel 'droevig'

Hier kan je de 'doos van gevoelens' gebruiken. Je neemt een grote prent van iemand die droevig is en vraagt de kleuters om te vertellen over deze prent. Zij mogen speculeren over waarom deze persoon zich zo voelt. Dan vraag je of zij ook al eens droevig/verdrietig geweest zijn en waarom. Je helpt de kleuters met waargebeurde situaties uit de klas die voor hen herkenbaar zijn. Door erover te praten zullen kleuters de situaties en het gevoel herkennen. Je neemt er een grote spiegel bij. De kleuters doen nu zowel lichaamshouding als mimiek van iemand die droevig is. Ze kijken en verbeteren elkaar. Benadruk dat het gevoel 'droevig zijn' niet altijd gepaard gaat met tranen. Je laat de grote spiegel in de klas en hangt de prent hierbij op. Je voorziet

tijdschriften waarin de kleuters droevige mensen kunnen uitknippen en bij het prikbord aan de spiegel hangen. Je staat elke dag stil bij de prenten die op het prikbord hangen en bespreekt de situaties waarin deze mensen zitten. Op deze manier krijgen de kleuters een repertorium van het gevoel droevig en de situaties die erbij kunnen horen. Het is ideaal als het gevoel droevig doorheen dit proces gekoppeld kan worden aan situaties zoals eenzaamheid of uitgesloten worden. Hier moet je dan dieper op in gaan omdat dit in het theaterstuk terugkomt. Bij de oudste kleuters ga je voort op deze situaties. Wie wordt er wel eens uitgesloten en waarom? Waarom pest je iemand? Hoe voel je je als je niet mag meespelen? Het is belangrijk om hier veel met de kleuters over te praten. Dit is een ideale voorbereiding op het theaterstuk. De kleuters gaan meteen herkennen hoe het eendje zich voelt en ze kunnen verbanden leggen naar hun eigen leefwereld.

7. Het vogelnest

→ Waarneming

Zoek een echt vogelnest en toon het aan de kleuters. Laat de kleuters voelen, kijken, ruiken en ervaringen aan elkaar vertellen. Welke materialen zijn er gebruikt in het nest? Zouden we dat zelf ook kunnen maken? Zorg ook voor boeken en prenten waarop de kleuters verschillende soorten nesten kunnen terugvinden.

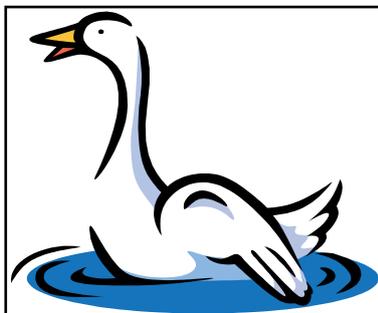
→ Knutselen met natuurmaterialen: nest maken

De eend maakt een nest van riet, gras en bladeren. Ze plukt dons uit haar eigen borst. Dat legt ze in het nest voor de warmte. De eend legt verschillende eieren. Daar gaat ze op zitten om te broeden. De eieren moeten warm blijven. De eend gaat maar één keer per dag van het nest. Om te eten, drinken, te plassen en kaka te doen. Dan legt ze dons op de eieren. Zo blijven ze warm en kan niemand ze zien!

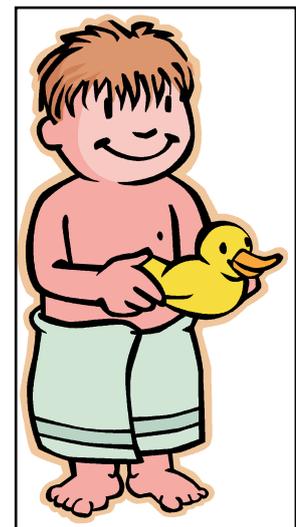

8. Uitstap naar een rivier/ kanaal:

Je zoekt samen met de kleuters eenden en/of zwanen. Ga zelf op voorhand eens een kijkje nemen waar de kans op succes het grootst is. De kleuters moeten via opdrachtkaartjes zelf verschillende dingen ontdekken; bijvoorbeeld het verschil tussen vrouwtjes- en mannetjeseenden/zwanen. Zorg ervoor dat deze activiteit niet verloren gaat in enkel het voederen van brood maar zorg dat de kleuters gericht kijken, zoeken en ontdekken door middel van

foto's, zoekopdrachten en spelletjes. Laat de kleuters bijvoorbeeld een plastic eend op het water laten tussen de echte eenden/zwanen en kijk hoe de eenden hierop reageren. Of hou een race tussen een zwaan en een papieren bootje. Zo hou je het speels maar zorg je er toch voor dat de kleuters de eenden observeren. Laat de kleuters veren zoeken en vertellen van welke eend ze denken dat deze komen. Hier zorg je weer voor een speelse observatieopdracht. Je kunt ook de kleuters de bewegingen en geluiden van zwanen en/of eenden laten nadoen. Je laat de kleuters zoeken welke eend/ zwaan zij de mooiste vinden. Deze mogen ze dan tekenen. Laat ze ook vertellen waarom ze net dit dier het mooist vinden. In ballonnen die je aan de bomen hangt, verstop je allerlei 'eendenweetjes'. Zo leren de kleuters op een leuke manier van alles bij over de dieren. Onthoud dat teveel brood niet goed is voor eenden. Daarvan zwelt hun maag op. Zorg er ook voor dat de dieren niet te hard schrikken en vergeet je materiaal niet terug op te ruimen.

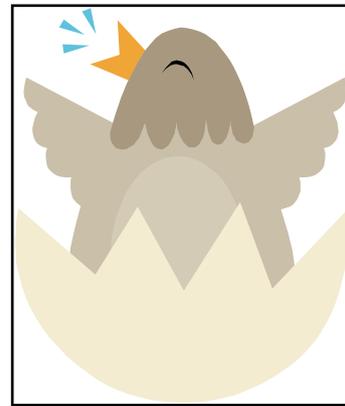

Nabeschouwing ‘Het lelijke jonge eendje’ voor 5jarige kleuters

Als volgende activiteiten in de klas kunnen plaatsvinden na het theaterstuk, gaan deze ervoor zorgen dat:

De kleuters de voorstelling beter begrijpen/ zich kunnen verdiepen in de voorstelling

- de verhaallijn met de beeldtaal
 - Innerlijke schoonheid
 - Het schoonheidsideaal
 - De zoektocht naar zichzelf/ eigen groei
 - Zelfbeeld/ zelfvertrouwen
 - Eenzaamheid/ uitgesloten worden
 - Iedereen is anders (ICO)
- gevoelens die aan bod kwamen kunnen herkennen bij zichzelf
- het vatten van aspecten uit de fysische wereld (van ei tot eend of zwaan, broeden, het nest...)
- het decor met de techniek achter de bewegende poppen

Alle voorbeschouwingactiviteiten zijn ook dankbaar om na de voorstelling te gebruiken in de klas.

1. Boek maken van de voorstelling

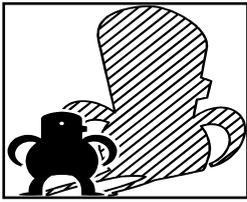
Je overloopt het theaterstuk samen met de kleuters en spreekt af wie welke scène tekent. Je steekt de scènes samen op volgorde en schrijft erbij wat de kleuters vertellen. Je leest het boek daarna voor en legt het in de boekenhoek. De kleuters kunnen via deze activiteit zowel een deel van het theaterstuk verwerken als een nieuwe impressie maken. De kleuters worden bovendien gestimuleerd om elkaars tekeningen te beschouwen.

2. Filosofisch gesprek

Neem de 4 seizoenentafels erbij die je samen met de kleuters voor het theaterstuk gemaakt heb en ga met de kleuters aan het denken wat het eendje wanneer meemaakte. Maak het visueel door er per tafel bij te tekenen. Sta stil bij de voor- en nadelen van het weer en waar mensen en dieren wonen.

3. Schimmenspel

Zorg voor een schimmenspel in de klas waar de kleuters het verhaal kunnen naspelen. Je voorziet een donkere ruimte, een wit doek, een sterke lamp en de belangrijkste figuren uit het theaterstuk. Door ermee bezig te zijn gaan ze het theaterstuk een plaatsje kunnen geven. Door er veel mee bezig te zijn gaan ze verdiepend tewerk. Op deze manier gaan ze het stuk beter kunnen verwerken.

4. Dramatiserend vertellen met kleuters

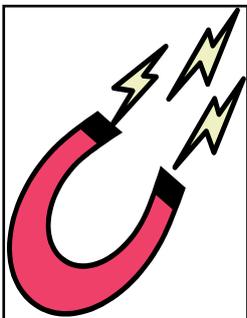
Je zorgt voor decormaterialen, verkleedkledij en klassieke muziek. Samen met de kleuters maak je het decor. Je verdeelt de rollen en begeleidt de kleuters in het naspelen van het theaterstuk.

- iemand is eendje
- iemand is mama eend
- broertjes en zusjes
- ganzen en hond
- dieren boerderij
- kip en kat
- zwanen

Kleuters kunnen gevoelens en eigen interpretaties kwijt in het naspelen. De kleuters kunnen zich hier laten gaan omdat niets taboe is als ze in hun rol zitten. Je kan eventueel de maskers gebruiken die je met veren knutselde.

5. Ontdektafel voortbewegen van figuren

De oudste kleuters hebben over het algemeen een grote interesse voor techniek. Om hen de mogelijkheid te geven om meer inzicht te verwerven over technieken die werden gebruikt in het poppenspel, kan je in de klas een ontdektafel opstellen waar je magneten, doorzichtige en niet doorzichtige touwtjes, een draaischijf en enkele knuffels en poppen uit de klas legt. Zo kunnen de kleuters experimenteren met de mogelijkheden van deze 'magische' materialen. Na de experimenteerfase kan je werkkaarten en opdrachtenkaarten aanbieden waar de kleuters op verschillende manieren dingen moeten overbrengen.

6. Voorleescassette

Omdat kleuters zo houden van herhaling, bied je in de klas een voorleescassette aan met het sprookje van het lelijke eendje op. Je kunt hier best prenten bij voorzien zodat de kleuters het verhaal ook visueel kunnen volgen. Het herbeluisteren en herbeleven van de voorstelling kan voor kleuters erg bevrijdend werken. Ze gaan het verhaal beter kunnen begrijpen én beter kunnen verwerken.

7. Decor → Verteltafel

Graaf in de zand- of watertafel een kuil. Leg daar een stuk plastic in en strooi over de rand van het plastic wat zand. Vul de ‘vijver’ met water. Steek aan de kanten van de vijver takken die als bomen en struiken dienen. Laat van plasticineklei eenden en zwanen kleien en zet deze in de vijver. Tussen de struiken kunnen de kinderen nesten maken. Dit mooie decor kan dienen als verteltafel waar het verhaal eindeloos nagespeeld wordt.

→ Kijkdoos

Je laat de kleuters volgens een tweedimensionaal plan van het echte decor een driedimensionaal miniatuurdecor nabouwen. Deze groepsmaquette komt in de klas te staan en kan altijd worden aangevuld of aangepast. Een gemakkelijke ondergrond om de kijkdoos te maken is in het deksel van een schoendoos of op een plaat van piepschuim. Je kunt verf, stokjes en karton uit de klas gebruiken. Iets wat voor kleuters heel fijn is en alles nog echter maakt, is het gebruik van echte natuurmaterialen zoals veren, stro en water.

8. Partiturenspeel

Via een partiturenspeel maak je samen met de kleuters een muzikaal verhaal over het theaterstuk. Je vertelt eerst zelf het verhaal met prenten terwijl je gepaste instrumenten gebruikt. Dan krijgen de kleuters de instrumenten die ze op het juiste moment moeten bespelen terwijl jij de prenten van het verhaal één voor één toont.

- Prent van het ei dat breekt: claves
- Eendje wordt gepest: trom
- Eendje loopt weg: schuurblokjes
- Eendje zwemt: belletjes
- Eendje is bang: schellenraam

9. Vogeleten

Na het theaterstuk haal je de seizoenentafels erbij. Je praat met de kleuters over wat er voor de dieren te eten en te drinken valt in de winter en in de zomer. Teken dit er per seizoen bij. Laat de kleuters nu een conclusie trekken. Stel voor om samen de vogels de koude winter door te helpen. Laat de kleuters met naald en draad pinda's aan een touw rijgen en hang het op in een boom bij de school. Zo hebben de vogels een snoer om van te snoepen. Je kan ook een flesje voor de dorst maken.

10. Versje aanleren via visueel-auditieve integratie

Eendje wist niet wie hij was

Maar na een kijkje

in een plas

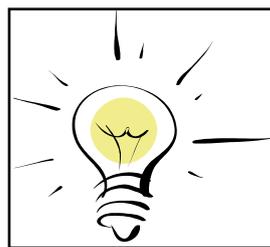
Een jaar lang zoeken

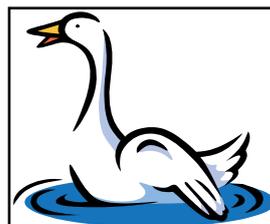
En wel **100** zakdoeken

Wist hij meer van zijn bestaan

Hij is een wondermooie zwaan!

11. Auditieve analyse

Na het theaterstuk kan je als tussendoortje een spel met herkenningmotieven spelen in de kring. Leer de kleuters verschillende herkenningmotieven aan door midden van klappen, stampen of springen. (nest- eend-je, mooi-e zwaan, dom-me gan-zen...) Doe eerst zelf voor, de kleuters raden wat je doet. Als de kleuters de herkenningmotieven onder de knie hebben, kan je ze ook zelf laten voordoen.

12. Prentencollage

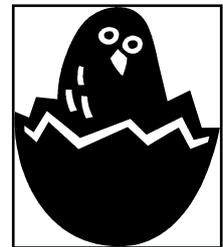

Uit verschillende tijdschriften laat je de kleuters allerlei vogels knippen. Ze plakken deze per soort of in volgorde van groei op een blad. Daarna kunnen ze de vogels vergelijken en elkaars collage beschouwen. Leg de verschillende collages in de kring en praat met de kleuters over het uitzicht van de vogels. Heeft iedereen een juiste groep gemaakt? Of zit er een verkeerde vogel in het nest? Evalueer de groei en de uiterlijke verandering samen met de kinderen. Benoem enkel de vogels die je zelf kent. Het is goed dat je kleuters merken dat ook de juf niet alwetend is.

13. Eieren uitbroeden

Als je de juiste materialen op de kop kan tikken, is het erg leerzaam om eieren uit te broeden in de klas. De kleuters kunnen dit wonderlijke verschijnsel met eigen ogen volgen. Bij de oudste kleuters zorg je voor werkblaadjes en kalenders waarbij ze de evolutie gericht kunnen volgen of zelf tekenen.

14. Bewegingsverhaal

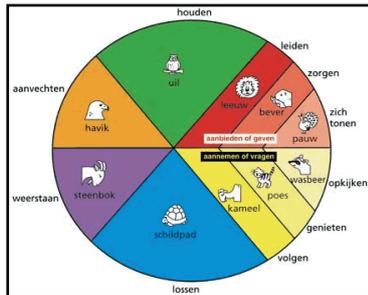
Je vertelt het verhaal in de bewegingszaal. De kleuters worden het lelijke eendje. Ze zitten in een ei, breken langzaam uit, rekken zich uit, zwemmen heel sierlijk, gaan lopen, kruipen weg, vliegen... De kleuters moeten zich inleven en kunnen eigen belevingen kwijt.

15. Tekenen op klassieke muziek

In het theaterstuk komt heel wat betekenisvolle muziek aan bod. Geef de kleuters als je van de voorstelling terug komt de kans om met verf of wasco's te kladden terwijl ze klassieke muziek beluisteren. Hier kunnen ze heel wat bewuste en onbewuste indrukken in kwijt. Nadien mogen ze vertellen als ze dat willen.

16. Kringgesprek

Voer met de oudste kleuters een kringgesprek over eenzaamheid en uitgesloten worden. Vertrek vanuit het theaterstuk. Gebruik voor de kleuters herkenbare situaties of dingen die ze zelf aanhalen. Je kan hier de axenroos gebruiken en de ax van de schildpad introduceren. Om het begrip eenzaamheid tastbaar te maken, knutsel je met de kleuters het schild van de schildpad waar ze onder kunnen wegkruipen.

17. Van ei tot zwaan

Laat de kleuters de tekeningen uitknippen en vervolgens opplakken in de juiste volgorde. Je kunt ze dit nog laten inkleuren. Schrijf wat de kleuters vertellen bij de plaatjes.

